

RVR-verslag	
Goedkeuringsnummer	RVR/13/09
Datum	13/8/2013
Bestemd voor	Agentschap Economie, Entiteit Ruimtelijke Economie Ruimte Vlaanderen, Afdeling Gebieden en Projecten Fr�nk Maesen, Sertius (erkende VR-deskundige)
Verslaggever	Vital Debroey, dienst Veiligheidsrapportering

**Goedkeuringsverslag van het ruimtelijk veiligheidsrapport
bij het gewestelijk RUP Afbakening regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk
met goedkeuringsnummer RVR/13/09**

1. REDEN TOT HET OPSTELLEN VAN EEN RUIMTELIJK VEILIGHEIDSRAPPORT

Voorliggend ruimtelijk veiligheidsrapport (RVR) werd opgemaakt in het kader van het vaststellen van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) tot de afbakening van het regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk. Het RVR is gebaseerd op de kennisgevingsnota van 11 mei 2012 van het plan-MER dat voor het GRUP werd opgemaakt.

Aan inrichtingen waarin belangrijke hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn en die daardoor onder de toepassing van de Seveso II-richtlijn vallen, zijn risico's van zware ongevallen verbonden. De Seveso II-richtlijn vraagt expliciet om in het beleid inzake ruimtelijke ordening hiermee rekening te houden¹. Om aldus binnen de besluitvorming van het RUP rekening te houden met de risico's verbonden aan de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen in Seveso-inrichtingen, zowel ten aanzien van de mens als van het milieu, werd in voorliggend RVR hieromtrent een evaluatie uitgevoerd.

Het ruimtelijk veiligheidsrapport onderzoekt de externe veiligheidsaspecten waarmee rekening dient te worden gehouden bij de opmaak van het RUP, enerzijds bij de inplanting van inrichtingen met gevaarlijke stoffen², anderzijds bij (nieuwe) ontwikkelingen in de omgeving van dergelijke inrichtingen. Meer bepaald worden in dit RUP meerdere zones voor bedrijvigheid (met de mogelijkheid tot het inplanten van Seveso-

¹ Er wordt hier gerefereerd aan artikel 12 van de Seveso II-richtlijn.

² Hiermee worden stoffen bedoeld die opgenomen zijn in deel 1 van bijlage 1 bij de Seveso II-richtlijn of die de gevaarkekenmerken vertonen van deel 2 van bijlage 1 bij de Seveso II-richtlijn.

inrichtingen) en een aantal aandachtsgebieden³ binnen een zone van 2 km rond bestaande Seveso-inrichtingen en rond de geplande bedrijventerreinen gepland.

2. INHOUDELIJKE TOETSING

Het RVR werd opgesteld door een erkend deskundige, m.n. Frank Maesen van Sertius, rekening houdend met de toepasselijke richtlijnen van de dienst VR. Inhoudelijk voldoet het rapport aan de minimumvereisten zoals opgelegd in het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, titel IV⁴, Artikel 4.4.3. Specifieke kenmerken worden in de volgende paragrafen aangehaald.

2.1. EVALUATIE VAN DE INVLOED VAN HET RUIMTELIJK UITVOERINGSPLAN OP DE RISICO'S OP ZWARE ONGEVALLLEN VOOR MENS EN MILIEU

2.1.1. METHODIEK

Een RVR evalueert enerzijds de geplande ontwikkelingen rond bestaande Seveso-inrichtingen, en anderzijds ook de draagkracht van de geplande bedrijventerreinen voor de inplanting van Seveso-inrichtingen, rekening houdend met de bestaande (en de in het RUP geplande wijzigingen in de) omgeving.

Mensrisico's

De mensrisico's worden kwantitatief bepaald met het zgn. subselectiesysteem, een indexeringsmethode die toelaat een onderscheid te maken tussen de delen van een inrichting waarvan verwacht kan worden dat ze geen relevante bijdrage leveren tot het externe risico en andere delen waarvan dat mogelijk wel kan verwacht worden. Voor de evaluatie wordt in het RVR hetzelfde toetsingskader gehanteerd als bij de beoordeling van inrichtingen in het kader van het omgevingsveiligheidsrapport.

De gebruikte methodiek laat toe om

- enerzijds de mogelijke invloed van de plannen in de omgeving van bestaande Seveso-inrichtingen te evalueren (zie verder, §2.1.2.), en
- anderzijds om een evaluatie te maken van de mogelijkheid om in bepaalde gebieden nieuwe Seveso-inrichtingen in te planten, en dit op basis van de zogenaamde zoneringskaarten (zie verder, §2.1.3).

Verder wordt in het rapport ook een veiligheidszoning opgemaakt, waarbuiten, zonder gevaar voor de aantasting van de in het RVR berekende draagkracht, gebieden met woonfunctie dan wel kwetsbare locaties kunnen ingeplant worden.

Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat het aspect van het groepsrisico geen deel uitmaakt van de gebruikte methodiek. Voor situaties waarbij er belangrijke aantallen personen in de omgeving aanwezig (kunnen) zijn (vb. een door publiek bezocht gebouw), wordt conservatief het criterium voor woonzone toegepast.

Milieurisico's

Voor de milieurisico's gebeurt de beoordeling m.b.v. een kwalitatieve aanpak voor het aquatisch milieu en de fauna en flora.

³ Zoals gedefinieerd in het besluit van de Vlaamse Regering van 26 januari 2007 houdende nadere regels inzake de ruimtelijke veiligheidsrapportage

⁴ Titel IV toegevoegd door het decreet van 18 december 2002 tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel betreffende de milieueffect- en veiligheidsrapportage, verschenen in het Belgisch Staatsblad van 13 februari 2003

2.1.2. EVALUATIE VAN NIEUWE ONTWIKKELINGEN IN DE BUURT VAN BESTAANDE SEVESO-INRICHTINGEN

In het studiegebied van het voorliggende RUP, dit is het gebied binnen de afbakeningslijn van het regionaalstedelijk gebied en een zone van 2 km errond, werden volgende Seveso-inrichtingen geïdentificeerd:

- Hogedrempelinrichtingen
 - Aperam Stainless Belgium NV, Genk
 - ArcelorMittal FCS, Genk
 - H. Essers Logistics Company, H. Esserslaan, Genk
 - Sadepan Chimica, Genk
 - Sumitomo Bakelite Europe, Genk
- Lagedrempelinrichtingen
 - Bouts NV, Hasselt
 - Comfort Energie, Hasselt
 - H. Essers Logistics Company, Transportlaan, Genk
 - Petrolihm, Hasselt
 - Scholiers, Overpelt
 - VDS Retail Beglium, Hasselt

Van elk van deze inrichtingen is een korte beschrijving gegeven van hun activiteit en risico's, met opgave van de grootte van hun externe risico's aan de hand van de isorisicocontouren uit de veiligheidsrapporten voor hogedrempelbedrijven. Voor de lagedrempelbedrijven werden deze contouren geschat.

Mensrisico's

Voor de geplande situatie werd onderzocht welke deelgebieden uit het GRUP een mogelijk aandachtsgebied zijn, en die gelegen zijn binnen een straal van 2 kilometer rond een bestaande Seveso-inrichting. Er worden geen knelpunten geïdentificeerd. De geplande woongebieden liggen verder van de Seveso-inrichtingen dan reeds bestaande woongebieden, die dus meer determinerend voor de nabije Seveso-inrichtingen zijn. Hetzelfde geldt voor de gebieden met kwetsbare locaties (ziekenhuizen of scholen). Het plangebied 21 (Flanders Nippon Golf) is mogelijk een aandachtsgebied omwille van de aanwezigheid van grote groepen mensen, maar het ligt op voldoende afstand van de meest nabije Seveso-inrichtingen.

Milieurisico's

Het enige deelgebied uit het GRUP dat mogelijk een bestemming als natuurgebied kan krijgen, is Zonhovenheide (in een van de twee alternatieven). Dit ligt op ca. 400 m van de hogedrempelinrichting van H. Essers aan de H. Esserslaan te Genk. De risico's voor het aquatisch milieu worden niet als relevant ingeschat omdat het gebied stroomopwaarts ligt van de inrichting en eventuele verontreiniging dus niet naar het gebied zou stromen.

2.1.3. EVALUATIE VAN POTENTIEEL NIEUWE SEVESO-INRICHTINGEN

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de in het RVR weerhouden geplande bedrijventerreinen:

- 5: Pietelbeekstraat (lokaal bedrijventerrein met 2 mogelijke scenario's)
- 14: Zonhovenheide (gemengd regionaal bedrijventerrein in 1 alternatief; het andere is natuurgebied)
- 15: Kuringersteenweg (specifiek regionaal bedrijventerrein voor kleinhandel)
- 16: Zuiderring/Bosdel (specifiek regionaal bedrijventerrein voor kleinhandel)
- 17: Sport- en recreatiecluster Waterschei (grootschalige detailhandel)
- 18: Jaarbeurslaan (specifiek regionaal bedrijventerrein kantoren)
- 19: Demervallei (specifiek regionaal bedrijventerrein voor wetenschapspark; gebied voor gemeenschaps- en openbare nutsvoorzieningen)
- 20: Zuidelijke open ruimtegebieden (specifiek regionaal bedrijventerrein voor kleinhandel, gemengd regionaal bedrijventerrein)

Mensrisico's

De gebieden met bestemming kleinhandel en grootschalige detailhandel (nummers 15, 16, 17) werden niet verder in het rapport beoordeeld omdat ervan uitgegaan wordt dat er daar geen Seveso-inrichtingen zullen ingeplant worden. Voor de andere gebieden werden de nabije aandachtsgebieden geïnventariseerd, en werden risico- en veiligheidszoneringskaarten opgemaakt volgens de hierboven beschreven methodiek.

De zone 20 bestaat uit verschillende gebieden en zoeklocaties waarbij het de bedoeling is om in totaal ca. 40 ha gemengd regionaal bedrijventerrein en ca. 10 tot 15 ha grootschalige kleinhandel (met uitsluiting van Seveso-inrichtingen) te ontwikkelen. In het rapport werd de zonering voor de totaliteit van de gebieden uitgewerkt; hetzelfde geldt voor zone 19 hoewel het slechts gedeeltelijk zou bestemd worden als bedrijventerrein.

Van zone 18 wordt voorgesteld om daar ook Seveso-inrichtingen uit te sluiten, vermits het een specifiek voor kantoren bedoeld gebied is. De draagkracht van zone 19 wordt beperkt door de aanwezigheid van de universitaire campus met een groot aantal personen..

Voor de verschillende zoekzones in de "zuidelijke open ruimtegebieden" werd een rangschikking opgemaakt op basis van de draagkracht van de verschillende zoeklocaties. De zoeklocatie "Groot Hilst" (deelgebied 26-1) heeft de grootste draagkracht en is voldoende groot om de gewenste ontwikkeling (regionaal bedrijventerrein en grootschalige detailhandel) te herbergen.

Op basis van de risicozonering en met behulp van de toegevoegde leidraad kan een bepaald bedrijf op zoek gaan naar een geschikte inplantingslocatie. Daarnaast geven de veiligheidszoneringskaarten aan tot op welke afstand inplanting van enerzijds nieuwe gebieden met woonfunctie en anderzijds nieuwe kwetsbare locaties geen invloed hebben op de risicozonering.

Milieurisico's

Nieuw in te planten Seveso-inrichtingen zullen in overeenstemming moeten zijn met codes van goede praktijk waarbij tenminste voldaan wordt aan o.m. de Vlaremvorwaarden m.n. voor wat betreft de gevaarlijke stoffen. Deze maatregelen laten een gepaste beheersing van de milieurisico's toe.

2.2. OPGAVE VAN MOEILIKHEDEN, TECHNISCHE LEEFTEN EN ONTBREKENDE KENNIS

Bij het **bepalen van de externe mensrisico's** heeft de gebruikte methodiek enkele beperkingen (o.m. houdt ze geen rekening met effecten van toxische rookgassen). Ook neemt ze het groepsrisico niet in

aanmerking. Daarvoor zou meer gedetailleerde informatie nodig zijn over aard en omvang van mogelijke Seveso-inrichtingen maar die is bij de planning van nieuwe bedrijventerreinen uiteraard nog niet bekend. Voor de *milieurisico's* wordt gewezen op het ontbreken van algemeen aanvaarde schademodelen en van criteria om ze te beoordelen.

3. CONCLUSIE VAN HET VEILIGHEIDSRAPPORT

3.1. GEPLANDE ONTWIKKELINGEN NABIJ BESTAANDE SEVESO-BEDRIJVEN

De bestaande aandachtsgebieden in de nabijheid van de bestaande Seveso-inrichtingen zijn in alle gevallen meer determinerend dan de aandachtsgebieden ter hoogte van de geplande ontwikkelingen in het voorontwerp. Flanders Nippon Golf is mogelijk een aandachtsgebied omwille van de aanwezigheid van grote groepen mensen, maar het ligt op voldoende afstand van de meest nabije Seveso-inrichtingen. Dit betekent dat op het vlak van de toetsing van het plaatsgebonden risico verbonden aan deze Seveso-inrichtingen de bestaande situatie aldus determinerend blijft.

3.2. GEPLANDE BEDRIJVENTERREINEN

De zoneringskaarten uit het rapport bieden de mogelijkheid om bij het onderzoek naar de inplanting van nieuwe bedrijven een snelle screening uit te voeren naar de mogelijkheden van aard en hoeveelheden gevaarlijke stoffen die in deze bedrijven kunnen aanwezig zijn. Bij twijfel, of wanneer niet voldaan wordt aan de scheidingsafstanden bekomen met de zoneringsmethodiek, kan aan de hand van een gedetailleerde risicoanalyse onderzocht worden of de betrokken inrichting voldoet aan de criteria met betrekking tot externe veiligheid.

Uit de evaluatie volgt dat voor de onderzochte geplande bedrijventerreinen, met uitzondering van die gebieden die specifiek voor detailhandel of kantoren bestemd zijn, Seveso-bedrijvigheid niet hoeft uitgesloten te worden.

Bij de effectieve vraag voor vestiging van een Seveso-inrichting zoals in het kader van een milieuvergunningaanvraag, zal een meer gedetailleerde beoordeling van de externe risico's doorgevoerd worden. Deze gedetailleerde informatie laat toe om o.m. aan de hand van het groepsrisico specifiek rekening te houden met grote aantallen personen in de omgeving. Voorts kan op dat moment een meer specifieke evaluatie worden doorgevoerd, zoals voor magazijnen met gevaarlijke stoffen, waardoor met de onvolkomenheden van de methodiek die ook eigen is aan de evaluatie op planniveau, kan rekening gehouden worden.

4. ADVIES VAN DE DIENST VEILIGHEIDSRAPPORTERING

Teneinde te voldoen aan de eis om binnen de besluitvoering van het RUP rekening te houden met de resultaten van dit onderzoek stelt de dienst VR voor om

- o in de toelichtingsnota van het RUP te verwijzen naar dit ruimtelijk veiligheidsrapport en er de belangrijkste conclusies (geldend voor het uiteindelijk gekozen alternatief) van dit ruimtelijk veiligheidsrapport in te vermelden;
- o voor de deelgebieden met bestemming bedrijvigheid (5, 14, 19, 20), waarin de vestiging van Seveso-inrichtingen niet a priori wordt uitgesloten,
 - in de stedenbouwkundige voorschriften van het bedrijventerrein de volgende formulering op te nemen: *“De inplanting van inrichtingen, zoals bedoeld in artikel 3 van het Samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing*

- van zware ongevallen waarbij gevaarlijk stoffen zijn betrokken, is toegelaten voor zover ze voldoen aan de in Vlaanderen gehanteerde risicocriteria”;
- in de toelichtingskolom van de stedenbouwkundige voorschriften van het bedrijventerrein te verwijzen naar de toepasselijke zoneringskaarten. Deze kaarten geven immers een eerste indicatie (aan de ruimtelijke planner) over welke bedrijven kunnen toegelaten worden. Zij dienen in de toekomst een handleiding te zijn ten behoeve van de stedenbouwkundige ambtenaren, projectontwikkelaars en andere belanghebbenden, voor het zoeken naar de best passende locatie voor de inplanting van nieuwe Seveso-inrichtingen;
 - o voor de andere gebieden (15, 16, 17, 18) de inplanting van Seveso-inrichtingen uit te sluiten. Hiervoor wordt het volgende stedenbouwkundige voorschrift voorgesteld: *‘Inplanting van inrichtingen zoals bedoeld in artikel 3 van het Samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de Federale Staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken, wordt niet toegelaten.’*

De dienst VR wenst er eveneens op te wijzen dat inrichtingen die vallen onder het toepassingsgebied van het Samenwerkingsakkoord van 21 juni 1999 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest betreffende de beheersing van zware ongevallen waarbij gevaarlijke stoffen zijn betrokken eveneens verplicht zijn een milieuvergunningsaanvraag in te dienen bij de Deputatie van de provincie waarbij het aspect externe veiligheid en het voldoen aan de in Vlaanderen geldende criteria mee in overweging wordt genomen bij de beslissing hierover.

Tot slot geeft de dienst Veiligheidsrapportering nog mee dat uit de veiligheidszoneringskaarten in het ruimtelijk veiligheidsrapport kan afgeleid worden waar aandachtsgebieden (in het bijzonder gebieden met woonfunctie en kwetsbare locaties) kunnen ingepland worden zonder de berekende draagkracht van het bedrijventerrein aan te tasten.

5. BESLUIT

Het voorliggend ruimtelijk veiligheidsrapport is opgesteld volgens de geldende regelgeving en bevat de elementen die deze regelgeving voorschrijft. De dienst VR keurt het voorliggend ruimtelijk veiligheidsrapport in het kader van de opmaak van het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan tot de afbakening van het regionaalstedelijk gebied Hasselt-Genk goed.

Karolien Schoonjans
Dossierbehandelaar
Dienst Veiligheidsrapportering

Paul Van Snick
Algemeen directeur
Afdelingshoofd AMNE